

Briuselis, 2025 m. liepos 2 d.
(OR. en)

11145/25

Tarpinstitucinė byla:
2018/0231 (COD)

COMPET 674	AGRILEG 110
MI 497	SAN 426
IND 242	DENLEG 28
CONSOM 124	PHYTOSAN 22
JUSTCIV 124	SEMENCES 22
AGRI 321	STATIS 48
AGRIFIN 75	ECOFIN 940
VETER 70	CADREFIN 77

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. liepos 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl 2021–2027 m. Bendrosios rinkos programos tarpinio vertinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 347 final.

Pridedama: COM(2025) 347 final

Bruselis, 2025 07 01
COM(2025) 347 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl 2021–2027 m. Bendrosios rinkos programos tarpinio vertinimo

{SEC(2025) 195 final} - {SWD(2025) 172 final}

1. ĮVADAS

Bendrosios rinkos programa (toliau – programa arba BRP) yra ES finansavimo programa, skirta padėti išnaudoti visą bendrosios rinkos potencialą ir užtikrinti ilgalaikį Europos atsigavimą po COVID-19 pandemijos. BRP buvo **nustatyta Reglamentu (ES) 2021/690** 2021–2027 m. ES ilgalaikio biudžeto laikotarpiui (kuris žinomas kaip daugiametė finansinė programa)¹.

BRP reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nustatyti du **bendrieji tikslai**:

- „gerinti vidaus rinkos veikimą ir ypač apsaugoti piliečius, vartotojus ir įmones, visų pirma MVI, ir juos įgalinti užtikrinant Sąjungos teisės vykdymą, sudarant palankesnes sąlygas patekti į rinką, nustatant standartus ir skatinant žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą bei gyvūnų gerovę, kartu laikantis darnaus vystymosi principų ir užtikrinant aukštą vartotojų apsaugos lygį, taip pat sustiprinant valstybių narių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą ir valstybių narių kompetentingų institucijų, Komisijos bei Sąjungos decentralizuotų agentūrų bendradarbiavimą;
- tobulinti, rengti ir skleisti aukštos kokybės, palyginamą, savalaikę ir patikimą Europos statistiką, kuria grindžiamas visų sričių Sąjungos politikos formavimas, stebėseną ir vertinimas, ir padėti piliečiams, politikos formuotojams, valdžios institucijoms, įmonėms, akademinėi bendruomenei ir žiniasklaidai priimti pagrįstus sprendimus ir aktyviai dalyvauti demokratiiniame procese.“

Reglamente (3 straipsnio 2 dalyje) taip pat nustatyti konkretūs tikslai, kuriais grindžiama programos ramsčių struktūra:

- 1 ramstis: didinti vidaus rinkos veiksmingumą.
- 2 ramstis: didinti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) konkurencingumą bei tvarumą.
- 3 ramstis: užtikrinti veiksmingus Europos standartus ir rengti tarptautinius finansinės ir nefinansinės atskaitomybės ir audito standartus.
- 4 ramstis: puoselėti vartotojų interesus ir užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos ir produktų saugos lygį.
- 5 ramstis: prisidėti prie aukšto žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos ir saugos lygio augalų, gyvūnų, maisto bei pašarų srityse.
- 6 ramstis: tobulinti, rengti, skleisti ir skelbti aukštos kokybės Europos statistiką.

Pagal BRP reglamento **18 straipsnį** Komisija per ketverius metus nuo jo įgyvendinimo pradžios turi atlikti tarpinį vertinimą, jis bus naudojamas sprendimų priėmimo procese. Tarpinis vertinimas apima 2021–2023 m. įgyvendinimo laikotarpį.

Atliekant vertinimą programa vertinama pagal jos **bendruosius ir konkrečius tikslus**. Vadovaujantis **Geresnio reglamentavimo gairėmis**, vertinimas grindžiamas penkių vertinimo kriterijų (veiksmingumo, efektyvumo, suderinamumo, ES pridėtinės vertės, aktualumo) analize. Atliekant vertinimą taip pat vertinami trys papildomi programos rengimo kriterijai (lankstumas, sinergija, supaprastinimas). Dėl sudėtingos BRP struktūros šiam vertinimui buvo taikomas principas „iš apačios į viršų“, pagal kurį buvo įvertinti visi ramsčiai. Pirmiausia Komisija išnagrinėjo kiekvieno ramsčio veiklos rezultatus, atsižvelgdama į jo konkrečius tikslus, kad įvertintų, kaip jie padėjo siekti bendrųjų BRP

¹ [BRP reglamentas \(ES\) 2021/690 – LT – EUR-Lex.](#)

tikslų, ir padarytų išvadas dėl visos programos. Šis principas atspindėtas ir šioje ataskaitoje.

Nustatyti faktai, išvados ir įgyta patirtis padės Komisijai planuoti savo darbą likusiam daugiametės finansinės programos laikotarpiui. Tai bus tvirtas pagrindas rengiant būsimas bendrosios rinkos programas ir veiksmus finansiniu laikotarpiu po 2027 m.

Ši ataskaita grindžiama Komisijos parengtu vertinimo **tarnybų darbinio dokumentu**, kuris pridedamas prie ataskaitos. Komisijos tarnybų darbiname dokumente pateikiama daugiau informacijos apie vertinimo procesą ir rezultatus. Prie proceso prisidėjo išorės rangovas, kuriam buvo pavesta atlikti **nepriklausomą tyrimą**. Tyrimas buvo panaudotas vertinimo išvadoms pagrįsti. Atliekant vertinimą taip pat naudojami įrodymai, gauti iš konsultacijų veiklos, poveikio vertinimo, stebėsenos ataskaitų, įskaitant metines ataskaitas, ir kiti svarbūs duomenys.

Vertinimo metodika apėmė duomenų analizę ir iš įvairių naudotų šaltinių gautų išvadų trianguliaciją. Atliekant vertinimą susidurta su tam tikrais uždaviniais ir apribojimais, kuriuos galima suskirstyti į dvi kategorijas. Pirmoji kategorija apima uždavinius, susijusius su tuo, kad nėra bendros atskaitomybės struktūros ir rodiklių sistemos, kurios atspindėtų BRP struktūros sudėtingumą, veiklos pagal ramsčius įvairovę, programos įgyvendinimo pažangą ir bendrą poveikį. Antroji kategorija susijusi su nepakankamais pirminiais ir antriniais duomenimis, nes per viešas konsultacijas gauta nedaug atsakymų, gauta nedaug atsiliepimų pagal kvietimą teikti informaciją ir nepakanka statistinių duomenų, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti programos išlaidas ir naudą bei gautus rezultatus.

2. BENDROJI INFORMACIJA

Bendrosios rinkos programoje konsoliduojamos ankstesnės biudžeto eilutės ir šešios pagrindinės ankstesnio finansinio laikotarpio (2014–2020 m.) programos. Ja į vieną bendrą sistemą integruojamos tokios iniciatyvos kaip COSME, Vartotojų programa ir Maisto grandinės programa.

Bendrosios rinkos programa yra pagrindinė ES finansavimo priemonė bendrajai rinkai palaikyti ir tobulinti. BRP strateginis dėmesys ekonomikos augimo skatinimui, kliūčių mažinimui ir bendradarbiavimo skatinimui atitinka jos visa apimančius tikslus užtikrinti tvirtą ir integruotą bendrąją rinką.

2021–2027 m. bendras BRP biudžetas yra 4 353 mln. EUR. Pagal BRP per pirmuosius trejus metus skirta 1 909 mln. EUR, t. y. 44 proc. viso biudžeto. BRP lėšos buvo paskirstytos per pirmuosius trejus įgyvendinimo metus (2021–2023 m.), laikantis reglamente nurodytų sumų. Lėšų paskirstymas įvairiems ramsčiams ir toliau suderintas su BRP reglamente nustatyta sistema².

Programą **sudaro šeši ramsčiai**, kurių kiekvienas skirtas konkretiems tikslams. BRP reglamentu kiekvienam ramsčiui buvo skirtos orientacinės bendro biudžeto dalys. Programos lėšos paskirstomos taikant įvairius mechanizmus, pritaikytus prie konkrečių kiekvieno ramsčio poreikių.

BRP remiama **pagrindinė veikla** apima:

² BRP reglamento 4 straipsnyje nurodytos konkrečios kiekvieno ramsčio finansavimo sumos eurai.

- duomenų rinkimą, analizę, Europos oficialiąją statistiką, tyrimus ir vertinimus, kuriais remiamas veiksmingas ES teisinės sistemos vykdymo užtikrinimas ir modernizavimas;
- gebėjimų stiprinimo iniciatyvas ir valstybių narių, jų atitinkamų institucijų, Komisijos ir decentralizuotų ES agentūrų bendrų veiksmų palengvinimą;
- finansinę paramą mechanizms, kuriais asmenims, vartotojams ir verslo atstovams suteikiama galimybė dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose;
- patirties ir žinių mainų bei sklaidos gerinimą;
- bendrų Europos standartų rengimą.

Pagal **1 ramstį** remiama vidaus rinka, pavyzdžiui, veiksmingai užtikrinant **konkurencijos politikos vykdymą ir taikant tvirtus rinkos priežiūros mechanizmus**; jam skirta 557 mln. EUR (13 proc.). Pagal viešųjų pirkimų sutartis finansuota tokia veikla kaip skaitmeninių platformų, įskaitant CASE@EC ir „Safety Gate“, kūrimas. Tai pagerino konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimą ir sudarė palankesnes sąlygas saugesnei rinkos praktikai. Šia veikla buvo tiesiogiai siekiama išlaikyti gerai veikiančią vidaus rinką.

Pagal **2 ramstį** remiamos **MVĮ, skatinant konkurencingumą, sudarant palankesnes sąlygas patekti į rinkas ir sudarant sąlygas skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai**; jam skirta 1 mlrd. EUR (24 proc.). Skiriant dotacijas buvo remiamas pritaikytų konsultavimo paslaugų teikimas ir tarptautinės tinklaveikos galimybės įgyvendinant tokias pavyzdines iniciatyvas kaip: i) Europos įmonių tinklas (EIT), kuriuo MVĮ sudarytos sąlygos plėstis į naujas rinkas ir diegti skaitmenines ir žaliasias technologijas, ir ii) programa „Erasmus jauniesiems verslininkams“, kuria sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniais mainais, skatinant inovacijas ir verslumo augimą.

Pagal **3 ramstį** stiprinami **standartizacijos procesai** ir atskaitomybės sistemos, siekiant užtikrinti suderintą rinkos praktiką; jam skirta 221 mln. EUR (5 proc.). Europos standartizacijos organizacijoms skirtais įnašais ir specialiomis dotacijomis buvo remiamas darniųjų standartų rengimas ir įgyvendinimas, užtikrinant suderinamumą ir sudarant palankesnes sąlygas prekybai ES viduje, taip pat padedant išlaikyti ES konkurencingumą pasaulyje.

Pagal **4 ramstį** skatinama **vartotojų apsauga ir produktų sauga**, vykdant koordinuotas vykdymo užtikrinimo ir gebėjimų stiprinimo iniciatyvas; jam skirta 189,5 mln. EUR (4 proc.). Skiriant dotacijas ir vykdant viešuosius pirkimus buvo finansuojamos nacionalinių valdžios institucijų gebėjimų stiprinimo programos ir sustiprinti vartotojų teisių gynimo mechanizmai. Pavyzdžiui, Europos vartotojų centrai (EVC) išsprendė tūkstančius tarpvalstybinių ginčų, o platforma „Safety Gate“ padėjo greičiau nustatyti ir pašalinti nesaugius produktus ir taip apsaugoti vartotojų interesus.

Pagal **5 ramstį** sprendžiamos **sveikatos ir saugos problemos** maisto ir žemės ūkio sektoriuose, skatinant prevencines priemones, ligų kontrolę ir tvarią praktiką; jam skirta 1,68 mlrd. EUR (40 proc.). Skiriant dotacijas buvo remiamos neatidėliotinos veterinarijos ir fitosanitarijos priemonės bei programos ir atsparumo antimikrobinėms medžiagoms bei maisto atliekų prevencijos veikla. Be to, pagal viešųjų pirkimų sutartis buvo finansuojamos mokymo iniciatyvos pagal programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“. Šia veikla buvo sustiprintos ligų prevencijos priemonės, pagerintas ES taisyklių laikymasis, sustiprinta visuomenės sveikatos sauga ir prisidėta prie maisto tiekimo grandinės tvarumo didinimo.

Pagal **6 ramstį** teikiama **aukštos kokybės Europos statistika**, kuri suteikia tvirtą įrodymų bazę politikos formavimui ir sprendimų priėmimui; jam skirta 552 mln. EUR (13 proc.).

Viešųjų pirkimų sutartimis ir dotacijomis nacionalinėms statistikos tarnyboms sudarytos sąlygos parengti patikimus duomenų rinkinius, be kita ko, laiku atnaujinti ekonominius, socialinius ir aplinkos rodiklius. Šia veikla užtikrinta, kad politikos formuotojai turėtų prieigą prie patikimų ir aktualių duomenų, kad galėtų veiksmingai spręsti kylančius uždavinius ir pasinaudoti galimybėmis.

3. PAGRINDINIAI NUSTATYTI FAKTAI

Dėl išskirtinės BRP struktūros ir dėl to, kad veikla vykdoma pagal programos ramsčius, analizėje daugiausia dėmesio skiriama konkretiems tikslams, kuriais remiantis galima pateikti visos programos rezultatus. Atlikus tarpinį programos vertinimą, padarytos **teigiamos išvados dėl pirmųjų trejų įgyvendinimo metų (2021–2023 m.)**. Vertinimas parodė, kad pagrindiniai finansuojami veiksmai padėjo pasiekti BRP bendruosius ir konkrečius tikslus. Nepaisant bendrų teigiamų išvadų šio įgyvendinimo laikotarpio viduryje, dar yra ką tobulinti.

3.1. Veiksmingumas

BRP pasirodė esanti veiksminga siekiant tikslų, **nors** galima padaryti tam tikrų patobulinimų, nes veiksmingumas skirtinguose ramsčiuose yra nevienodas.

BRP finansuojama veikla pagal **1 ramstį** veiksmingai remiamas skaitmeninių priemonių tobulinimas įvairiose politikos srityse, įskaitant konkurencijos politiką, rinkos priežiūrą, finansines paslaugas ir vartotojų informavimą. Šiomis priemonėmis pagerintas konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimas, diegiant konkrečius skaitmeninius sprendimus, stiprinant bendradarbiavimą su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis (NKI) ir valstybėmis narėmis. Tokie pavyzdžiai kaip bylų valdymo priemonė CASE@EC ir Komisijos elektroninė tyrimo platforma „eRFI“ rodo pažangą, nors CASE@EC diegimas konkurencijos politikos priemonėse yra tik iš dalies baigtas, o senosios bylų valdymo priemonės vis dar turi būti palaipsniui panaikintos. Be to, tokiomis priemonėmis kaip portalas „Your Europe“ ir Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI) labai prisidėta prie administracinio bendradarbiavimo ir galimybės visuomenei susipažinti su ES informacija. Tačiau vertinime pabrėžiama, kad svarbu reguliariai rinkti naudotojų atsiliepimus, kad būtų galima geriau įvertinti platesnį šių priemonių poveikį.

2 ramstis rodo veiksmingumą siekiant tikslų, nes tokios pavyzdinės iniciatyvos kaip Europos įmonių tinklas (EIT) ir programa „Erasmus jauniems verslininkams“ duoda gerų rezultatų. EIT klientai praneša apie labai aukštą pasitenkinimo lygį ir apčiuopiamą poveikį verslo rezultatams, o mainai pagal programą „Erasmus jauniems verslininkams“ rodo aukštą sėkmės lygį ir patvirtintą mokymosi poveikį. Europos klasteriai veiksmingai naudojo pakopinį finansavimą MVĮ atsparumui, skaitmenizacijai ir žalinimui remti. Veiksmai, kuriais remiamas internacionalizavimas, įskaitant intelektinės nuosavybės (IN) pagalbos tarnybas bei ES ir Japonijos centrą, davė reikšmingų rezultatų – pasiektas aukštas pasitenkinimo lygis ir padėta daugeliui MVĮ.

Pagal 3 ramstį veiksmingai paskatintas suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas Europos standartizacijos procesuose ir aktyviau priimti Europos standartai, remiant suderinimą ir pagrindinius politikos tikslus. Nors tokios organizacijos kaip Europos standartizacijos komitetas (CEN) ir Europos elektrotechnikos standartizacijos komitetas (CENELEC) pasiekė aukštą nacionalinį priėmimo lygį, vis dar kyla sunkumų užtikrinant atstovavimą ES tarptautiniu lygmeniu ir gerinant Europos telekomunikacijų standartų instituto (ETSI) veiklos rezultatus. Pagal šį ramstį taip pat buvo veiksmingai remiamas aukštos kokybės

finansinės ir nefinansinės atskaitomybės ir audito standartų rengimas. Pasinaudojusi finansavimu pagal BRP, Europos finansinės atskaitomybės patariamoji grupė (EFRAG) sėkmingai parengė pirmąją Europos tvarumo atskaitomybės standartų (ETAS) rinkinį ir propagavo ES požiūrį į finansinę atskaitomybę, o Viešojo intereso priežiūros taryba (PIOB) sustiprino audito standartų priežiūrą, gerindama atstovavimą įvairiems suinteresuotiesiems subjektams ir sprendama viešojo intereso klausimus.

4 ramstis buvo labai svarbus veiksmingai išlaikant ir stiprinant vartotojų apsaugą visoje ES bei skatinant vartotojų dalyvavimą politikos formavime. Tai visų pirma pasiekta dėl Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (BVAS) tinklo darbo, įspėjimų sistemos „Safety Gate“, EVC ir koordinuotos veiklos produktų saugos srityje iniciatyvos, taip pat vartotojų organizacijų ES lygmeniu per Europos vartotojų organizacijų asociaciją vykdomos teisių gynimo veiklos. Pagal šį ramstį taip pat veiksmingai sustiprintas vartotojų dalyvavimas formuojant finansinių paslaugų politiką. Organizacijos „Finance Watch“ ir „Better Finance“ labai prisidėjo prie politinių debatų, informuotumo didinimo ir atstovavimo vartotojų interesams. Tačiau apklausos rezultatai rodo, kad reikia didinti šių organizacijų veiklos matomumą ir geriau apie ją informuoti.

5 ramstis veiksmingai padėjo gerinti sveikatą ir saugą visoje ES. Jis padėjo likviduoti gyvūnų ligas, tokias kaip afrikinis kiaulių maras ir labai patogeniškas paukščių gripas, ir sustabdyti jų plitimą, taip pat sumažinti bruceliozės, pasiutligės ir salmonelių infekcijos atvejus naminių paukščių populiacijose. Bendrai finansuojamos priemonės padėjo valstybėms narėms išnaikinti arba izoliuoti augalų kenkėjus, pavyzdžiui, *Xylella fastidiosa*, ūsuočius ir pušinius stiebinius nematodus. Valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai praneša apie teigiamą poveikį remdamiesi kiekybiniais duomenimis; tačiau neaišku, koku mastu BRP prisidėjo prie šių rezultatų. Veterinarijos ir fitosanitarijos darbo programų lankstumas leido perskirstyti išteklius skubiems uždaviniams spręsti ir taip padidinti veiksmingumą. Tačiau dėl mažesnių bendro finansavimo normų kelioms valstybių narių valdžios institucijoms kilo biudžetinių sunkumų. 5 ramstis veiksmingai prisidėjo prie įgūdžių tobulinimo ir žinių mainų tarp suinteresuotųjų subjektų per programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto saugą“, ES etaloninę laboratoriją ir etaloninių centrų tinklus. Jis taip pat veiksmingai padėjo kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, užkirsti kelią maisto švaistymui ir pagerinti gyvūnų gerovės standartus.

Pagal **6 ramstį** veiksmingai pagerinta Europos statistikos kokybė ir savalaikiškumas, suteikiant tvirtą įrodymų bazę politikai formuoti visoje bendrojoje rinkoje ir tokiose svarbiose srityse kaip žaliaji ir skaitmeninė pertvarka bei socialinės teisės. Eurostato duomenys atliko labai svarbų vaidmenį formuojant pagrindines ES strategijas, įskaitant priemonę „NextGenerationEU“, Europos žaliąjį kursą ir planą „RePowerEU“, kartu sudarant palankesnes sąlygas veiksmingai reaguoti į tokias krizes kaip energetikos krizė ir COVID-19. Pagal Europos statistikos programą (ESP) išplėsta statistikos aprėptis ir įdiegti metodiniai patobulinimai, nauji duomenų šaltiniai ir geresni patvirtinimo procesai, taip gerokai padidinant duomenų patikimumą. Didelis naudotojų pasitikėjimas Europos statistika (2024 m. pasitikėjimą išreiškė 95 proc. respondentų) patvirtina, kad šis ramstis sėkmingai tenkina politikos formuotojų ir suinteresuotųjų subjektų poreikius.

3.2. Efektyvumas

Programa buvo įgyvendinama efektyviai, ištekliai paskirstyti efektyviai, matomas ekonominis efektyvumas. Iš esmės paramos gavėjai mano, kad išlaidos ir nauda yra proporcingos, nesukeliama neproporcingos administracinės naštos. Tačiau yra galimybių

padidinti veiklos pagal ramsčius efektyvumą, pavyzdžiui, kiek tai susiję su priemone „eGrants“.

BRP efektyvumas pagal **1 ramstį** buvo padidintas skiriant lėšas viešųjų pirkimų veiklai, valdomai per Komisijos konkursų procesą, taip sudarant sąlygas tikslingai ir efektyviai naudojant išteklius teikti paslaugas. Sukurtos ir prižiūrimos nebrangios skaitmeninės priemonės, tokios kaip „eRFI“ ir IMI, kurios pakeitė nereikalingas sistemas ir pagerino nacionalinių valdžios institucijų, įmonių ir visuomenės dalijimąsi informacija. Nepaisant šių pasiekimų, pastebėta, kad konsoliduojant biudžeto eilutes efektyvumas padidėjo nedaug, o, palyginti su ankstesniu finansavimo laikotarpiu, buvo atlikti tik nedideli administraciniai supaprastinimai ir patobulinti biudžeto perkėlimo mechanizmai. Pastangas kuo labiau didinti efektyvumą vykdant mokymo ir tarpusavio mokymosi veiklą, pavyzdžiui, supaprastinant išlaidų dotacijoms galimybes, dar galima tobulinti.

Finansinė parama trečiosioms šalims pagal **2 ramstį** yra efektyvi mažųjų įmonių rėmimo priemonė, tačiau dėl jos gali atsirasti administracinė našta mažesniems ir mažiau patirties turintiems konsorciумams, gaunantiems finansavimą pagal BRP. Iš esmės paramos gavėjai mano, kad administraciniai reikalavimai yra pagrįsti, o EIT klientės MVI praneša, kad paslaugos yra efektyviai suderintos su verslo poreikiais. Procesų supaprastinimas, pavyzdžiui, kuriant standartinius šablonus, centrinę valdymo platformą ir geresnes mokėjimo sąlygas, yra priemonės, kuriomis galima padidinti efektyvumą, o smulkesni veiksmai pagal programą geriausiai tinka tais atvejais, kai tai yra aiškiai pagrįsta, pavyzdžiui, išbandant novatoriškus metodus.

Pagal **3 ramstį** pagerintas finansinės atskaitomybės skaidrumas, kuris buvo supaprastintas nustačius vieneto įkainius. Tačiau dėl pradinės pertvarkos atsirado administracinė našta, įskaitant dubliuojamus „eGrants“ procesus ir nepakankamas kompensacijas už keliones infliacijos laikotarpiais. Paramos gavėjai efektyviai valdė lėšas, kad užtikrintų ekonominį naudingumą, ir aktyviai dirbo siekdami įvairinti finansavimo šaltinius, tačiau pažanga įvairiose organizacijose, pavyzdžiui, Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų fonde (TFAS fondas), Europos finansinės atskaitomybės patariamojoje grupėje (EFRAG) ir Viešojo intereso priežiūros taryboje (PIOB), skiriasi. Siekiant išlaikyti nepriklausomumą ir remti aukštos kokybės įmonių ir tvarumo atskaitomybę, kurie yra labai svarbūs investuotojams ir kapitalo rinkoms, būtina užtikrinti pakankamą viešąjį EFRAG finansavimą ir tvarų PIOB finansavimo modelį.

Kalbant apie **4 ramstį**, perėjimas prie viešųjų pirkimų padėjo efektyviau spręsti kintančias vartotojų problemas, pavyzdžiui, dėl skaitmeninių teisių ir produktų saugos, ir tai patvirtinama per apklausas ir tyrimus surinktais įrodymais. Organizacija „Better Finance“ parodė didelį produktyvumą ir veiksmingumą, pasiekė reikšmingų rezultatų vienam asmeniui ir išsiskyrė iš kitų panašaus dydžio organizacijų. Organizacija „Finance Watch“ taip pat išlaikė aukštą efektyvumo lygį, pasiekė plataus masto rezultatus, ypač komunikacijos srityje, ir atliko kokybišką darbą finansinių pažeidimų, žaliųjų MVI finansavimo ir pernelyg didelio įsiskolinimo srityse.

Pagal **5 ramstį** buvo efektyviai remiamos veterinarijos ir fitosanitarijos programos, veiksmingai perskirstant išteklius prioritetinėms ligoms, pavyzdžiui, afrikiniam kiaulių marui ir labai patogeniškam paukščių gripui, kartu bendrai finansuojant augalų kenkėjų protrūkių, pavyzdžiui, *Xylella fastidiosa* ir pušinių stiebinių nematodų, plitimo mažinimo priemones. Pagal BRP finansuojamų atsakomųjų priemonių į labai patogenišką paukščių gripą ir *Xylella fastidiosa* ekonominio efektyvumo analizėje pabrėžiamas programos vaidmuo mažinant valstybėms narėms tenkančią finansinę naštą. Teikiant paramą Pasaulio

gyvūnų sveikatos organizacijos (WOAH) gyvūnų gerovės platformai sustiprintas gyvūnų gerovės standartų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas visoje Europoje. Įgyvendinant programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“ taip pat užfiksuotas didelis vieneto į kainio už vieną mokymą ir vieną dalyvį sumažėjimas, daugiausia dėl perėjimo prie internetinių formatų.

6 ramstis parodė, kad ištekliai skirstomi efektyviai, o suinteresuotieji subjektai pripažino ESP ekonominį efektyvumą ir proporcingą jos teikiamą naudą. Automatizavimas ir supaprastinti statistikos procesai padėjo padidinti efektyvumą, o tai susiję su žmogiškųjų išteklių mažinimu Europos statistikos sistemoje (ESS). Tačiau suinteresuotieji subjektai įspėja, kad bet koks tolesnis darbuotojų skaičiaus mažinimas galėtų trukdyti pagal ESP tenkinti didėjančią išsamios ir laiku teikiamos statistikos poreikį bei investuoti į naujas technologijas. Supaprastinus teisės aktus ir įdiegus elektronines priemones sėkmingai sumažinta administracinė našta, o suinteresuotieji subjektai pranešė, kad šioje srityje pasiekta nuosaikios arba didelės sėkmės. ESP priklausomybė nuo įvairių finansavimo šaltinių, įskaitant perįgaliotus fondus, padėjo rengti pritaikytą statistiką. Tačiau suinteresuotieji subjektai pabrėžia finansavimo struktūros, kuria užtikrinamas savarankiškumas ir ilgalaikis efektyvumas, svarbą.

3.3. Suderinamumas

Atlikus vertinimą nustatyta, kad BRP būdingas **vidinis suderinamumas**. Jos ramsčiai ir veiklos sritys nesidubliuoja – kiekvienas ramstis skirtas skirtingoms politikos sritims ir skirtingoms reglamentavimo sistemoms. Suderinimas su kitomis daugiametėmis finansinėmis programomis, kurių veikla nedubliuojama BRP, ir ES reglamentavimo sistema, ES strategijomis ir platesniais tikslais išryškina jos nuoseklumą (išorinis suderinamumas). Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tam tikras subtilybes, nes dėl įvairias temas apimančio ir įvairialypio BRP pobūdžio bendras programos koordinavimas gali tapti sudėtingesnis, o tai savo ruožtu gali turėti įtakos veiklos suderinamumui.

1 ramstis atskleidžia tiek vidinį, tiek išorinį suderinamumą. Veikla pagal šį ramstį yra tarpusavyje suderinta siekiant BRP reglamente nustatytų tikslų ir atitinka Komisijos bendrąsias strategijas ir prioritetus. Tačiau konsoliduojant pagal šį ramstį vykdomą veiklą nebuvo užtikrinta numatoma integruotos finansinės priemonės sinergija ar bendri veiksmi.

2 ramstis atskleidžia vidinį ir išorinį suderinamumą gerinant pavyzdinių veiksmų, pavyzdžiui, intelektinės nuosavybės pagalbos tarnybų, sinergiją ir bendradarbiavimą. Tačiau smulkesni arba ne tokie nuoseklūs veiksmi yra menkiausiai susiję su kita veikla. Nors suinteresuotieji subjektai pripažįsta, kad įvairias temas apimančią BRP struktūrą koordinuoti sunku, ramsčiui naudinga didesnė BRP aprėptis ir tvirtesnė pozicija. Sinergijos su kitais BRP ramsčiais ir ES programomis (pavyzdžiui, programa „Europos horizontas“ ir nacionalinėmis bei regioninėmis iniciatyvomis) pavyzdžiai rodo, kaip ramstis dera su platesnėmis paramos sistemomis, visų pirma EIT, ir jas papildo.

3 ramstis atskleidžia vidinį ir išorinį suderinamumą; sujungus biudžeto eilutes, skirtas Europos standartizacijai ir finansinei atskaitomybei, neatitikimų neatsirado. Dėl specifinio veiklos pobūdžio rizika, kad veikla dubliuotųsi ar prieštarautų pačiam ramsčiui ar kitiems ramsčiams, yra minimali. Operatyvinė parama standartizacijai pagal BRP sklandžiai dera su konkrečių projektų finansavimu pagal tokias programas kaip „Europos horizontas“ ir LIFE. Tai stiprina sinergiją ir skatina ES prioritetų, pavyzdžiui, Europos žaliojo kurso ir skaitmeninės pertvarkos, įgyvendinimą. Naujais EFRAG įgaliojimais parengti ETAS

užpildoma esminė tvarumo atskaitomybės spraga, ypatingą dėmesį skiriant sąveikumui su pasauliniais standartais, kad būtų užtikrintas suderinamumas su tarptautinėmis sistemomis.

4 ramstis pasižymi dideliu vidiniu ir išoriniu suderinamumu, pagal jį vykdoma veikla derinama su BRP reglamento tikslais ir papildomos platesnės ES iniciatyvos, pavyzdžiui, Naujoji vartotojų darbotvarkė. Paramos gavėjų, įskaitant Europos vartotojų organizacijų asociaciją, organizacijas „Better Finance“ ir „Finance Watch“, darbas atspindi bendradarbiavimu grindžiamą požiūrį, kuriuo sprendžiami tiek bendri vartotojams susirūpinimą keliantys, tiek finansinių paslaugų klausimai. Be to, šis ramstis papildo kitus BRP ramsčius, pavyzdžiui, 1 ramstį dėl rinkos priežiūros ir 3 ramstį dėl standartų nustatymo. Šis ramstis taip pat papildo programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą, užtikrinant suderinamumą su pagrindiniais ES prioritetais tvarumo, skaitmenizacijos ir vartotojų apsaugos srityse.

5 ramstis atskleidžia didelį vidinį suderinamumą maisto saugos srityje, kur gyvūnų ir augalų sveikata papildo viena kitą, siekiant užtikrinti saugą visoje maisto grandinėje. Išoriškai jis gerai dera su ES prioritetais, įskaitant Europos žaliąjį kursą, strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) priemonės, įgyvendinant tokias iniciatyvas kaip maisto atliekų mažinimas, pesticidų naudojimo mažinimas ir kova su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms. Šis ramstis aiškiai papildo kitas programas, visų pirma programą „Europos horizontas“ ir programą „ES – sveikatos labui“: kiekvienoje programoje daugiausia dėmesio skiriama atskiriems, tačiau koordinuojamiems tvaraus žemės ūkio, atsparumo antimikrobinėms medžiagoms mažinimo ir aplinkos tvarumo aspektams. Taip užtikrinamas kuo didesnis poveikis ir išvengiama pastangų dubliavimo.

Tikslai ir veikla pagal **6 ramstį** atskleidžia didelį vidinį ir išorinį suderinamumą, grindžiamą teisinėmis sistemomis, kuriomis užtikrinama nuosekli ir palyginama statistika visose valstybėse narėse. Tai užtikrina suderinamumą per teisinės sistemos, valdymo įstaigas ir derinimą su ES strategijomis. Bendradarbiaujant su Europos Centrinio Banku (ECB) ir tarptautinėmis organizacijomis didinamas efektyvumas ir suderinamumas su pasauliniais standartais.

3.4. ES pridėtinė vertė

BRP kuria **pridėtinę vertę**, kurios nebūtų galima pasiekti nacionalinio lygmens finansavimu. Finansuojama veikla leidžia Komisijai vykdyti savo teisinius įsipareigojimus spręsti jos kompetencijai priklausančius klausimus. Dėl uždavinių ir poreikių, susijusių su bendrosios rinkos veikimu, pobūdžio taip pat reikia imtis veiksmų ES lygmeniu. Tokiu būdu BRP teikia tarpvalstybinę naudą ir užtikrina masto ekonomiją, kurios vien nacionalinio lygmens veiksmams nebūtų galima pasiekti, taip pabrėžiant jos pridėtinę vertę.

Pagal **1 ramstį** kuriama ES pridėtinė vertė, nes Komisijai suteikiama galimybė vykdyti savo teises pareigas, kurių negalima perduoti valstybėms narėms, ir pasiekama masto ekonomija. Pagal programą teikiama parama tarpvalstybinėms paslaugoms, pavyzdžiui, nacionalinių valdžios institucijų veiklos koordinavimui, ES teisės vykdymo užtikrinimui ir bendroms IT priemonėms, teikia naudą, kurios negalima atkartoti nacionaliniu lygmeniu. Ši veikla yra labai svarbi stiprinant bendrąją rinką, didinant konkurencingumą ir užtikrinant veiksmingą ES teisės ir politikos plėtojimą bei stebėseną. Be to, vertinime pabrėžiama, kad be finansavimo pagal BRP šiems įsipareigojimams įvykdyti reikėtų alternatyvių ES finansavimo šaltinių.

2 ramstis teikia didelę ES pridėtinę vertę, nes pagal jį skatinamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas, sudaromos sąlygos tarpusavio mokymuisi ir teikiama MVI politikos

lyginamoji analizė ir gairės, kurių negalima užtikrinti nacionalinėmis programomis. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais nuosekliai patvirtino išskirtinę ES lygmens iniciatyvų vertę derinant bendrosios rinkos reglamentavimą ir sistemas. Siekiant spręsti nevienodo dalyvavimo kvietimuose ir projektuose problemą, propagavimo pastangos ir konsorciumo reikalavimai dabar skirti nepakankamai atstovaujamoms šalims, užtikrinant platesnį įtraukumą ir ilgalaikę ES pridėtinę vertę.

3 ramstis teikia didelę ES pridėtinę vertę, nes pagal jį užtikrinama nuolatinė parama III priede nurodytoms organizacijoms (Europos standartizacijos³ srityje veikiančioms MVI, vartotojams, aplinkosaugos ir socialiniams interesams atstovaujančioms organizacijoms), kurios priklauso nuo finansavimo pagal BRP, kad išliktų aktyvios ir įsitrauktų į standartizacijos procesą. Be ES finansavimo kyla pakartotinio nacionalizavimo rizika, o tai gali pakenkti vieningam ES balsui tarptautiniuose ekonomikos ir finansų forumuose, sumažinti suderinamumą ir veiksmingumą. ES veiksmai yra labai svarbūs vykdant priežiūrą ir koordinavimą, derinant standartizacijos pastangas su ES teisės aktais ir viešaisiais interesais, užkertant kelią rinkos susiskaidymui ir užtikrinant aukštos kokybės taikytinus standartus.

Pagal **4 ramstį** sukuriamą didelę ES pridėtinę vertę finansuojant tyrimus ir renkant duomenis vartotojų klausimais, sudarant sąlygas politikos formuotojams spręsti kylančios rizikos problemas, palyginti valstybių narių veiklos rezultatus ir formuoti koordinuotus vykdymo užtikrinimo veiksmus. Pagal BRP remiamas vartotojų teisių gynimas ES lygmeniu, užtikrinant atstovavimą tokiose srityse kaip finansinės paslaugos, kurioms nacionaliniu lygmeniu skiriama nepakankamai dėmesio. Be to, bendradarbiaujant su tarptautinėmis organizacijomis ir ES nepriklausančiomis šalimis stiprinama ES vartotojų politikos, kuri grindžiama koordinuotais, duomenimis grindžiamais veiksmais, kuriais siekiama veiksmingai spręsti tarpvalstybinius uždavinius ir propaguoti vartotojų interesus, aprėptis ir poveikis.

Veiksmai pagal **5 ramstį** daro teigiamą poveikį žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos apsaugai bei įgalina visuomenę, nes jais didinamas vartotojų informuotumas ir dalijimasis žiniomis, taip pat užtikrinamas didesnis maisto sistemų tvarumas. Juo sukuriamą didelę ES pridėtinę vertę, nes sudaromos sąlygos koordinuotiems gyvūnų ir augalų sveikatos srities veiksams, kurių valstybės narės vienos negalėtų pasiekti arba kuriuos joms būtų sunku finansuoti. Finansavimu pagal BRP remiamos neatidėliotinos veterinarijos ir fitosanitarijos priemonės ir programos, vakcinų bankai (kurie yra labai svarbūs kovojant su tarpvalstybinėmis gyvūnų ligomis ir augalų kenkėjais) ir pagrindinės priemonės, pavyzdžiui, ES etaloninės laboratorijos ir mokymai pagal programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“. Šios pastangos labai padeda gerinti valstybių narių oficialiosios kontrolės pajėgumus, suderinti vykdymo užtikrinimą ir užtikrinti nuoseklų požiūrį, būtiną sklandžiam bendrosios rinkos veikimui.

6 ramstis užtikrina didelę ES pridėtinę vertę ES duomenims dėl savo nešališkumo, patikimumo ir suderinto palyginamumo visose valstybėse narėse. Dėl centralizuotos sistemos ir metodinių patobulinimų labai pagerėjo duomenų kokybė bei savalaikiškumas ir buvo sudarytos sąlygos priimti informacija pagrįstus sprendimus. Tokios iniciatyvos kaip Europos ekonomikos atsigavimo statistinių duomenų suvestinė rodo, kad jas galima pritaikyti prie atsirandančių poreikių, o dotacijomis ir bendromis pastangomis stiprinami valstybių narių pajėgumai. Visi suinteresuotieji subjektai vertina ESP už jos svarbų vaidmenį teikiant vieningą ir standartizuotą statistiką, kuri yra būtina formuojant

³ [Standartizacijos reglamentas \(ES\) Nr. 1025/2012 – LT – EUR-Lex.](#)

politiką, – to valstybės narės negalėtų pasiekti savarankiškai. Eurostato duomenų suderinimas su pasauliniais standartais dar labiau išryškina jo veiklos svarbą.

3.5. Aktualumas

BRP tikslai ir pagal visus jos ramsčius įgyvendinama veikla tebėra **aktualūs** bendrosios rinkos poreikiams ir įrodo tam tikrą gebėjimą prisitaikyti, kad būtų galima reaguoti į kylančius ir nenumatytus uždavinius (pavyzdžiui, COVID-19, Ukraina), net ir turint palyginti nedidelį biudžetą, kuriame įgyvendinant programą nebuvo numatytas infliacinis spaudimas ar šie įvykiai. Programos aktualumas didėja atsižvelgiant į kylančius politinius uždavinius, kurie atspindėti naujosiose politinėse gairėse⁴ ir naujausiuose Enrico Lettos ir Mario Draghi⁵ pranešimuose. Tačiau atsižvelgiant į nedidelį programos biudžetą ir poreikį užtikrinti geresnį tam tikros veiklos matomumą ir informavimą apie ją, siūlomos tobulintinos sritys, siekiant užtikrinti, kad programa ir toliau atitiktų visuomenės, įmonių poreikius ir apskritai ES politinius uždavinius.

1 ramstis tebėra labai aktualus, nes juo remiamas ES teisės vykdymo užtikrinimas, konkurencijos taisyklės, IT sistemos ir koordinavimo grupės, suderintos su Komisijos strategijomis ir prioritetais. Ramsčio aktualumas turėtų dar labiau didėti prisidedant prie ekonomikos augimo, investicijų ir bendrosios rinkos sukūrimo, be kita ko, kuriant santaupų ir investicijų sąjungą pagal 2024–2029 m. politines gaires.

Tikslai ir veiksmai pagal **2 ramstį** yra labai aktualūs. Jie glaudžiai suderinti su ES strategijomis bei prioritetais ir darbo programomis, parengtomis remiantis išsamiomis konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, siekiant užtikrinti, kad jomis būtų atsižvelgiama į kintančius MVĮ ir bendrosios rinkos poreikius. Tačiau padėtį būtų galima pagerinti aiškiai susiejant veiksmus su darbo programų tikslais ir neužkraunant paramos gavėjams pernelyg griežtų reikalavimų.

3 ramstis tebėra aktualus, nes yra gerai suderintas su rinkos poreikiais, juo remiamas laisvas kapitalo judėjimas bendrojoje rinkoje, didinamas ES įmonių konkurencingumas pasaulinėse kapitalo rinkose ir užtikrinama, kad standartų nustatymo procese būtų atstovaujama ES interesams. Tokia veikla kaip EFRAG tvarumo atskaitomybės standartų rengimas pagal Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą (ITTD) yra labai svarbi įgyvendinant ES teisę, darant įtaką pasaulinei standartizacijai ir sprendžiant didėjančios tvarumo atskaitomybės svarbos klausimą.

4 ramstis tebėra labai aktualus, nes pagal jį vartotojų apsaugos ir finansinių paslaugų klausimai sprendžiami vykdant veiklą, suderintą su Naująja vartotojų darbotvarke ir ES prioritetais. Tokios iniciatyvos kaip „Consumer PRO“, dotacijos alternatyviam ginčų sprendimui ir IT priemonės, pavyzdžiui, sistema „Safety Gate“ ir žiniatinklio e. stebėjimo dokumentų aptikimo programos, veiksmingai padeda vykdymo užtikrinimo institucijoms, įgalina vartotojus ir užtikrina produktų saugą. Paramą gaunančios organizacijos „Better Finance“ ir „Finance Watch“ atlieka labai svarbų vaidmenį atstovaujant finansinių paslaugų vartotojams. Jų kompetencija taps vis svarbesnė, nes ES didelį dėmesį skiria taupymo ir investicijų sąjungai bei finansiniam raštingumui, nors ateityje gali prireikti didesnio matomumo ir daugiau išteklių.

⁴ Europos Komisijos 2024–2029 m. politinės gairės.

⁵ M. Draghi pranešimas „ES konkurencingumas: ateities perspektyvos“, Europos Komisija. E. Lettos pranešimas Enrico Letta „Daug daugiau nei rinka“ (2024 m. balandžio mėn.).

5 ramstis padeda kurti stipresnę ir labiau suderintą bendrąją rinką ir yra labai svarbus atsižvelgiant į kintančius ES maisto grandinės poreikius. Pagal šį ramstį sprendžiami tokie pagrindiniai klausimai kaip naujos ligos, atsparumas antimikrobinėms medžiagoms, maisto sauga ir tvari praktika. Bendrai finansuojamos neatidėliotinos priemonės dėl gyvūnų ir augalų ligų padėjo sumažinti ūkininkams tenkančią naštą. Veikla, kuria daugiausia dėmesio skiriama stebėjimui, laboratoriniams patikrinimams ir tvariai maisto produktų gamybai, dera su platesnio masto ES politika, pavyzdžiui, Europos žaliuoju kursu ir strategija „Nuo ūkio iki stalo“, užtikrinant nuolatinį aktualumą sprendžiant visuomenės sveikatos ir tvarumo uždavinius.

6 ramstis tebėra labai aktualus. Jis glaudžiai dera su ESS ir kitų suinteresuotųjų subjektų poreikiais, nes juo atsižvelgiama į kintančius politikos prioritetus ir duomenų reikalavimus. Nors ESS pasirodė esanti pajėgi prisitaikyti, ypač tokių krizių kaip COVID-19 ir karas Ukrainoje metu, regioninių duomenų detalumo, savalaikiškumo ir naujų duomenų šaltinių integravimo spragos rodo, kad reikia toliau diegti inovacijas ir gerinti padėtį, kad būtų patenkinti nauji politikos poreikiai.

3.6. Lankstumas

BRP iš dalies davė naudos, kurios tikimasi iš integruotos programos. BRP **lankstumo** potencialas davė tam tikrų teigiamų rezultatų, tačiau visos jos galimybės dar neišnaudotos. Biudžeto perkėlimai buvo palyginti nedideli ir atlikti tarp to paties Komisijos padalinio valdomų biudžeto eilučių.

3.7. Supaprastinimas

Nors atlikus tarpinį vertinimą esama tam tikrų įrodymų, bendras **supaprastinimas** programos lygmeniu nėra toks, kokio buvo tikėtasi. Tam tikras supaprastinimas matyti iš vieno programos teisinio pagrindo: Komisija turėjo parengti tik vieną pasiūlymą, o Parlamentas ir Taryba turėjo priimti tik vieną reglamentą. Tačiau kitokio supaprastinimo įrodymų yra nedaug, nes įvairioms politikos sritims reglamentuoti vis dar reikalingi keli komitetai ir darbo programos.

3.8. Sinergija

Nepaisant bendradarbiavimo įvairiose politikos srityse, kuris atskleidžia tvirtą Komisijos padalinių bendradarbiavimą, numatomas veiklos konsolidavimo į vieną finansavimo priemonę **sinergijos** poveikis pasiektas tik iš dalies. Buvo vykdoma bendra veikla pagal įvairius ramsčius, tačiau ją galima plėtoti dar labiau.

4. REKOMENDACIJOS

Nepaisant bendrų teigiamų išvadų šio įgyvendinimo laikotarpio viduryje, dar yra ką tobulinti. Atsižvelgiant į ribotą programos biudžetą ir nustatytą programavimo tvarkaraštį, suderinti naujus politikos prioritetus be gerokai padidinto biudžeto yra sunki užduotis. Visų pirma dėl didesnės, nei tikėtasi, infliacijos sumažėjo veiksmų, kurių būtų galima imtis, skaičius ir mastas.

Siekiant kuo geriau pasinaudoti išskirtine BRP struktūra, reikėtų toliau išnaudoti **lankstumo, sinergijos ir supaprastinimo galimybes**. Už kiekvieną BRP ramstį atsakingi Komisijos padaliniai galėtų ištirti galimybę inicijuoti daugiau bendrų veiksmų, pavyzdžiui, tarpsektorinį mokymą, bendrus viešuosius pirkimus, bendrus duomenų bazių pirkimus,

bendrus tyrimus, „Eurobarometro“ apklausas, preliminarįsias sutartis ir bendrus IT projektus. Reikėtų apsvarstyti galimybę supaprastinti priemonę „eGrants“.

Duomenų, susijusių su rodiklių pasiekimu, **rinkimas** galėtų būti paprastesnis. Sistemingiau renkant duomenis pagal visus ramsčius būtų galima geriau įvertinti programos įgyvendinimą. Tai leistų Komisijai priimti taisomąsias priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad veikla veiksmingai ir efektyviai padėtų siekti tikslų ir išliktų aktuali bei suderinta su BRP ir platesniais ES prioritetais.

Tam tikrus **stebėsenos ir vertinimo sistemos** rodiklius būtų galima atnaujinti ir patobulinti, kad jie būtų labiau pritaikyti prie BRP ir geriau atspindėtų programos rezultatus. Tai taip pat pagerintų duomenų rinkimą, labiau suderintų sistemą su intervencijos logika ir galiausiai pagerintų programos įgyvendinimo vertinimą, visų pirma atliekant galutinį vertinimą.

1 ramstis: kai aktualu, dažniau renkant atsiliepimus iš tokių paslaugų kaip „Jūsų Europos patarėjas“ ir ES taksonomijos kelrodis naudotojų, būtų galima geriau stebėti naudotojų pasitenkinimą ir paslaugų teikimą⁶. Nustačius bendrą atskaitomybės sistemą visose biudžeto eilutėse, būtų supaprastintas veiklos, išdirbių ir rezultatų stebėjimas. Tai galėtų atskleisti sinergijos galimybes tokiose srityse kaip bendri viešieji pirkimai, mokymas ir koordinuotas vykdymo užtikrinimas įvairiose srityse.

2 ramstis: sistemingai stebint išdirbių ir rezultatų rodiklius projektų ataskaitose būtų nustatytos visos pagal BRP remiamos MVĮ. Aiškiai susiejus šiuos rodiklius su konkrečiais tikslais, programos poveikis taptų aiškesnis. Rezultatų rodiklius būtų galima pagerinti susiejant MVĮ pasitenkinimą gauta parama ir bet kokius tolesnius veiksmus, kurių jos imasi. Atliekant suderintą apklausą turėtų būti stengiamasi surinkti duomenis apie, pavyzdžiui, poveikį ekonomikos augimui, skaitmenizacijai ir internacionalizavimui.

3 ramstis: sukūrus aiškesnius stebėsenos ir grįžamojo ryšio mechanizmus, skirtus dalyvavimui standartizacijos procesuose, būtų galima geriau suprasti, kokį poveikį ES finansavimas (visų pirma III priede nurodytos organizacijos) daro suinteresuotųjų subjektų dalyvavimui. Kai kurioms organizacijoms, kurios finansuojamos finansinės ir nefinansinės atskaitomybės standartų rengimui remti, būtų padarytas didelis poveikis, jei jos negautų finansavimo, ir kiltų pavojus, kad jos negalės tęsti veiklos, kuri yra svarbi siekiant ES politikos tikslų. Taip pat būtina didinti šių organizacijų finansavimo bazę.

4 ramstis: patirtis, įgyta įgyvendinant programą, parodė, kad nors kiekybiniais paramos gavėjų išdirbiams įvertinti reikia nustatyti rodiklius, kyla sunkumų vertinant veiklos kokybę arba poveikį naudojant kiekybinius rodiklius. Kai kurie paramos gavėjai taip pat susidūrė su finansiniais sunkumais dėl padidėjusios infliacijos, kurios nepadengė BRP pradinės programos struktūroje nurodytos sumos. Produktų atitiktis ir sauga būtų pagerinti užtikrinant didesnę rinkos priežiūros pareigūnų skaičių, geresnę bendradarbiavimą su muitinėmis, spartesnę mokslinių tyrimų rezultatų sklaidą ir dažnesnius kvietimus teikti paraiškas dėl finansavimo. Skirtingas dotacijų programų dalyvių išteklių lygis galėjo turėti įtakos šių veiksmų pasiekimų lygiui, ypač tais atvejais, kai reikalingas atitinkamas finansavimas.

5 ramstis: programos stebėsenos sistemos tobulinimas nustatant rodiklius padėtų geriau įvertinti finansuojamos veiklos veiksmingumą ir efektyvumą, pavyzdžiui, stebėti Europos

⁶ Portale „Your Europe“ įdiegtas grįžamojo ryšio mechanizmas ir jame kasmet rengiama apklausa, per kurią naudotojai gali pateikti atsiliepimus.

Sjungos etaloninių centrų veiklos pažangą ir poveikį gyvūnų gerovei. Tai taip pat padėtų geriau įvertinti, koku mastu šia veikla prisidedama prie sklandaus vidaus rinkos veikimo. Siekiant užtikrinti efektyvų neatidėliotinų veterinarijos ir fitosanitarijos priemonių ir programų įgyvendinimą, būtina turėti galimybę naudotis neatidėliotinos pagalbos rezervu.

6 ramstis: reikia toliau investuoti į naujas technologijas ir novatoriškus duomenų šaltinius. Labai svarbu gerinti gebėjimą prisitaikyti prie sparčios technologinės plėtros, todėl reikia nuolat dėti pastangas siekiant pagerinti savalaikiškumą, sumažinti skelbimo vėlavimą ir stiprinti valstybių narių gebėjimų stiprinimo iniciatyvas. Siekiant užtikrinti, kad būtų efektyviai tenkinami svarbiausi ir didžiausią poveikį darantys duomenų poreikiai, reikia teikti pirmenybę statistikos rezultatams ir toliau koordinuoti veiksmus su kitomis ES įstaigomis. Siekiant šio tikslo reikėtų sukurti tvirtesnius mechanizmus, kuriais būtų skatinamas naudotojų dalyvavimas ir geriau suprantami jų poreikiai ir prioritetai, įskaitant savalaikiškesnius ir įtraukesnius atsiliepimus. Manoma, kad svarbu toliau apibrėžti Europos statistikos ramstį, įskaitant jo veiklą ir biudžetą, būsimoje DFP struktūroje, kad būtų išryškintas jo nepriklausomas ir nešališkas pobūdis.